HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דמדרסא ברשות היחיד נוטל ומכריז דלא מדרסא והאלומות בין ברשות הרבים ובין ברה"י נוטל ומכריז כיון דגביהן לא מדרסא ורבא מתרץ לטעמיה במקום כריכות ברה"ר הרי אלו שלו דמינשתפא ברה"י חייב להכריז דלא מינשתפא והאלומות בין ברה"ר ובין ברה"י נוטל ומכריז כיון דיקירי לא מינשתפא ת"ש ככרות של נחתום הרי אלו שלו הא של בעל הבית חייב להכריז של בעל הבית מאי טעמא כיון דאית בהו סימן דמידע ידיע רפתא דאיניש איניש הוא ולא שנא רשות הרבים ולא שנא רשות היחיד נוטל ומכריז אלמא סימן העשוי לידרס הוי סימן תיובתא דרבה אמר לך רבה התם היינו טעמא משום [א]דאין מעבירין על האוכלין והא איכא נכרים נכרים חיישי לכשפים והאיכא בהמה וכלבים באתרא דלא שכיחי בהמה וכלבים לימא כתנאי ר"י אומר [ג]כל דבר שיש בו שינוי חייב להכריז כיצד מצא עיגול ובתוכו חרס ככר ובתוכו מעות מכלל דתנא קמא סבר הרי אלו שלו סברוה דכולי עלמא סימן הבא מאיליו הוי סימן ומעבירין על האוכלין מאי לאו בסימן העשוי לידרס קא מיפלגי מר סבר לא הוי סימן ומר סבר הוי סימן אמר רב זביד משמיה דרבא אי ס"ד דקא סבר תנא קמא סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ומעבירין על האוכלין ככרות של בעל הבית ברה"ר אמאי מכריז אלא אמר רב זביד משמיה דרבא דכולי עלמא סברי סימן העשוי לידרס הוי סימן ומעבירין על האוכלין והכא בסימן הבא מאיליו קא מיפלגי דתנא קמא סבר סימן הבא מאיליו לא הוי סימן ור"י סבר הוי סימן ורבה אמר לך דכ"ע סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ואין מעבירין על האוכלין והכא בסימן הבא מאיליו קמיפלגי ת"ק סבר לא הוי סימן ור"י סבר הוי סימן איכא דאמרי סברוה דכ"ע סימן הבא מאיליו הוי סימן וסימן העשוי לידרס לא הוי סימן מאי לאו במעבירין על האוכלין קא מיפלגי דמר סבר מעבירין ומר סבר אין מעבירין אמר רב זביד משמיה דרבא אי ס"ד סבר ת"ק סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ומעבירין על האוכלין ככרות של בעל הבית ברה"ר אמאי מכריז אלא אמר רב זביד משמיה דרבא דכולי עלמא סברי סימן העשוי לידרס הוי סימן ומעבירין על האוכלין והכא בסימן הבא מאיליו קא מיפלגי דתנא קמא סבר סימן הבא מאיליו לא הוי סימן ור"י סבר הוי סימן ורבה אמר לך דכולי עלמא סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ואין מעבירין על האוכלין והכא בסימן הבא מאיליו קא מיפלגי תנא קמא סבר סימן הבא מאיליו לא הוי סימן ור"י סבר הוי סימן אמר רב זביד משמיה דרבא [א]כללא דאבידתא כיון דאמר ווי לה לחסרון כיס מיאש ליה מינה ואמר רב זביד משמיה דרבא [ב]הלכתא כריכות ברשות הרבים הרי אלו שלו ברשות היחיד אי דרך נפילה הרי אלו שלו אי דרך הנחה נוטל ומכריז וזה וזה בדבר שאין בו סימן אבל בדבר שיש בו סימן לא שנא ברה"ר ולא שנא ברשות היחיד בין דרך נפילה ובין דרך הנחה חייב להכריז:

ומחרוזות

דמדרסא. וסימן העשוי לידרס הוא: **דמינשתפא.** מתגלגל ברגלי אדם ובהמה ואינה נמצאת במקום שנפלה תחילה: **דיקירי.** כבידות: **הא של בעל הבית חייב להכריז.** ואע"ג דבהדיא תני לה במתניתין[ג] איידי דנקט לאותביה מרישא כריכות ברשות הרבים דאותיב מינה לרבא נקט נמי לאותוביה לרבה מדוקיא דרישא: **אין מעבירין על האוכלין.** המוצא אוכלין בדרך אין רשאי לעבור עליהם ולהניחם שם הלכך לא נדרסו שמי שמצאן ראשון הגביהן: **אין מעבירין על האוכלין.** לאו לשון דריסה הוא אלא כמו אין מעבירין על המצות (יומא דף לג.): **חיישי לכשפים.** סבורים שמחמת כשפים הונחו לשם כדי להכשיל הדורסים עליהן ונהי נמי דאין מגביהין אותם מיהו לא דרסי עליהן משום כשפים: **לימא כתנאי.** פלוגתא דרבה ורבא: **הבא מאיליו.** הראוי לבא מאיליו כגון חרס פעמים שנופל בעיגול: **הוי סימן.** דאמרינן לשם סימן נתנו שם ולא נפל מאליו ודבר שיש בו סימן הוא ואפילו הכי פליגי רבנן ואמרי הרי אלו שלו משום דקסברי מעבירין על האוכלין והוה ליה סימן העשוי לידרס: **ור"י סבר הוי סימן.** ואע"פ שזה עשוי לידרס נמי הוי סימן: **ומעבירין על האוכלין.** ואפילו הכי ככרות של בעל הבית חייב להכריז דסימן העשוי לידרס הוי סימן. ועיגול היינו טעמא דסימן הבא מאיליו לאו סימן הוא ור"י סבר הוי סימן: **ורבה אמר לך כו'.** והכא היינו טעמא דר"י משום דאין מעבירין על האוכלין ות"ק הכי נמי אית ליה אין מעבירין ומשום הכי ככרות של בעל הבית חייב להכריז. וטעמייהו בעיגול משום דסימן הבא מאיליו הוא ור"י סבר הוי סימן: **איכא דאמרי סברוה כו'.** וכי אתמר לימא כתנאי אאין מעבירין על האוכלין אתמר: **הלכתא כריכות ברה"ר כו'.** כדמוקי לה בשאין בו סימן: **ברשות היחיד אי דרך נפילה הרי אלו שלו.** דליכא למימר מקום הוי סימן דהא לא ידע היכא נפיל מיניה: **אי דרך הינוח נוטל ומכריז.** מקום ולא יניחם שם שמא ימצאם עכו"ם ויטלם ושמא שכחום הבעלים: **אבל בדבר שיש בו סימן כו'.** רבא לטעמיה דאמר סימן העשוי לידרס הוי סימן:

במנינא

אין מעבירין על האוכלין. פי' אינו רשאי לעבור מעליהן כדפירש רש"י אלא צריך להגביהן אבל אין לפרש דאין מעבירין היינו אין דורסין עליהם כדאמר בפרק הדר (עירובין דף סד:) דא"ל ר"ג לרבי אלעאי טול גלוסקא משום דאין מעבירין הרי משמע שצריך להגביהם ועוד דקאמר התם אבל בדורות אחרונים שפרולות בכשפים מעבירין ואי אין מעבירין היינו אין דורסין א"כ האי דקאמר נמי שפרולות בכשפים היינו דורסים והכא משמע [ד]דבאתרא דחיישי לכשפים אין דורסין אלא ודאי צריך לומר כדפרישית: **והא איכא נכרים דלא איכפת להו.** פירוש שידרסו הנכרים קודם שיבא שם שום ישראל ויגביה וא"ת ולפרוך והלא נכרים שקלי ליה וי"ל דדריסה שכיח אי לאו משום כשפים לפי שדורסין דרך הילוכן אבל נטילה לא שכיח שיראים שבעל הככר רואה שסבורים שלדעת הניחו שם אבל קשה דהיכי פריך שניחוש שידרסוהו נכרים קודם שיבא שם שום ישראל ויפטר מהכרזה אדרבה ניחוש לרוב ישראל שרואין הככר ויגביהוהו וניחוש לחומרא לחייבו הכרזה דהא בליבורי מעות מכריז אע"פ שאם יראו אותם הנכרים קודם ודאי שקלי להו ועוד דבעי למימר דאפילו ברוב נכרים פליגי רבנן ומחייבי להכריז ואע"ג דאיכא למיחש דלמא שקלי להו ומסתמא נתייאש ועוד דהוה ליה למימר דמנכרים נפול וניזיל בתר רובא אפילו לשמואל דאמר בממון אין הולכין אחר הרוב היכא דליכא חזקה מודה כדמוכח בפרק לא יחפור (ב"ב דף כג: ושם ד"ה חוץ) גבי ניפול הנמצא (א) [ה]אבל כל היכא דאפשר לתקן להשיב ממון לבעלים ע"י הכרזה מתקנינן וא"כ מאי פריך הכא: **והא איכא בהמה וכלבים.** וא"ת לרבא נמי יקשה והא איכא בהמה וכלבים דאכלי להו כדאמר לעיל דאיכא שקלים ורמשים דאכלי וי"ל דהכא מיירי בככרות גדולות שאי אפשר שיאכלום: **סימן הבא מאיליו הוי סימן.** פרש"י דלשם סימן נתנו שם ולא נפל מאיליו וקשה דאין דרך לתת מעות בככר לסימן אלא י"ל דאימור ידע שנפלו לו שם ומ"ד לא הוי סימן כיון דרגילות לבא מאיליו מסתמא לא ידע כיון שאין ניכר בחוץ אבל סימני בהמה שהן מאיליהן הוי סימן כיון שניכר (ב) וכן דבר שאין ניכר בחוץ אם אין רגילות לבא מאיליו הוי סימן:

מחרוזות

מסורת הש"ס

(א) [עירובין סד:], (ב) [לעיל כא.], (ג) [לקמן כה.], (ד) דנכרים. ר"מ, (ה) אלא. רש"ל,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה והא איכא וכו' גבי ניפול הנמצא אלמא כל היכא: (ב) ד"ה סימן וכו' כיון שניכר בחוץ וכן דבר:

מוסף רש"י

דאין מעבירין על האוכלין. המוצא אוכלין בדרך אינו רשאי לעבור עליהן ולהניחן שם (ערובין סד:).

עין משפט נר מצוה

כה א מיי' פי"ד מהל' גזילה ואבידה הל' ג סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף ה:

כו ב מיי' שם פט"ו הל' ח סמג שם טוש"ע שם סעיף ט:

רבינו חננאל

ת"ש ככרות של נחתום שלו של בעל הבית נוטל ומכריז והנה ככרות של בעל הבית אע"פ שידועין הן ריפתא דכל חד וחד כיון שאם ידרסו מתפתחין ואין ניכרין למי הן למה מכריזין תיובתא לרבה דאמר לא הוי סימן. ופריק רבה שאני ככרות דלא מדרסי כלל דאין מעבירין על האוכלין ומתני' באתרא דלית ביה לא בהמה ולא אפי' כלבים. פי' סימן הבא מאליו כגון מעות שנפלו בעיסה ונאפו בתוך הככר וכיוצא בהן. אמר רב זביד כללא דאבידתא כיון דאמר ווי ליה לחסרון כיס מיאש מינה. אמר רב זביד משמיה דרבא הלכתא כריכות ברשות הרבים הרי אלו שלו ברשות היחיד אי דרך נפילה מצאן הרי אלו שלו אי דרך הנחה נוטל ומכריז וזה וזה בדבר שאין בו סימן [אבל ביש בו סימן] לא שנא רשות הרבים ולא שנא רשות היחיד לא שנא דרך הינוח ולא שנא דרך נפילה נוטל ומכריז.